

ÖRÖKZÖLD

Szakkönyvtárosi továbbképző tanfolyam tervezete. A tudományok rohamos fejlődése növekvő követelményekkel lép fel a szakkönyvtárakkal szemben. A könyvtárosnak – ha meg akarja állni a helyét – három irányban kell felkészülnie. E három (szaktudományi, általános könyvtárosi, szakkönyvtárosi) közül többnyire csak egy területen mozog teljes biztonsággal, mégpedig vagy szaktudományi, vagy általános könyvtárosi téren, aszerint, hogy milyen diplomával rendelkezik. A másik két irányban tudását természetesen ki kell egészítenie. Járt utakon halad mindaddig, amíg általános könyvtárosi vagy szaktudományi képzésről van szó, de nehézségekkel találja magát szemben, amikor szakkönyvtárosi ismeretek elsajátítására törekszik. Az önképzés itt csődöt mond: a szakkönyvtárosi ismereteket megszerezni ezen az úton igen nehéz; a fáradságos munka eredménye semmiképpen sincs arányban a ráfordított idővel és energiával. Bővebb magyarázatra talán nem is szorul az a körülmény, hogy a szakkönyvtári ismeretek elsajátítása kielégítő módon egyedül tanfolyamok keretében biztosítható. A szakkönyvtárosképzés világszerre élénken foglalkoztatja a könyvtáros köröket; történtek is kísérletek a probléma kielégítő megoldására. Az alábbi tervezet – amelyet az Országos Könyvtárügyi Tanács képzési, továbbképzési szakbizottsága kedvezően fogadott, – a hazai viszonyok, az előképzettség sokféleségének figyelembevételével igyekszik a követelményeknek megfelelni. A tervezet szerinti tanfolyam – az előfeltételek biztosítása után – az 1958-59-es oktatási évadban kezdődne.

A tervezet teljes szövege:

Szakkönyvtárainkban a tudományos dolgozók képzettségük alapján különböző kategóriákba sorolhatók:

1. Szakegyetemi, főiskolai (a továbbiakban: szakegyetemi) képzettséggel rendelkezők,
2. könyvtárszakot,
3. egyéb egyetemet (főiskolát) végzetek,
4. felsőfokú képzettséggel nem rendelkező, de hosszú gyakorlattal bíró dolgozók.

A tanfolyam időtartama a felsőfokú képzettségűeknél két év. Az első év célja az, hogy a különböző előképzettséggel rendelkezők ismereteit mindkét irányban „ráfejléssel” könyvtári és szaktudományi téren – megközelítően – közös nevezőre hozza. Erre az alapra építve a második év szakkönyvtárossá képezi a tanfolyam résztvevőit. Tehát: az első évben a szakegyetemet végzetek általános könyvtárosi ismereteket sajátítanak el, (A. tagozat), a könyvtárszakot (főiskolát) végzetek pedig ezalatt a szaktudományban tesznek szert jártasságra (B. tagozat). Ugyancsak szaktudományi képzést kapnak az – egyéb egyetemet végzetek is az első évben – legalább 2-3 éves könyvtári gyakorlat után. (Itt hasznos lenne – felvételi vizsgán – meggyőződni arról, hogy a pályázó ez idő alatt elsajátította-e megfelelő mértékben az általános könyvtárosi ismereteket. Sikertelen felvételi vizsga esetén a pályázó utasítható mindkét tagozat első évfolyamának elvégzésére.)¹

A felsőfokú képzettséggel nem rendelkezők tanfolyama 3 évig tart. E kategória – huzamosabb szakmai gyakorlat után – először általános könyvtárosi, majd szaktudományi képzésben részesül, tehát egymásután megismerkedik mindkét tagozat tanulmányi anyagával, s csak a harmadik évben nyeri az egységes szakkönyvtárosi oktatást. Az oklevél elnyerése után az illető szakterület könyvtáraiban az egyetemet végzettekkel egyenlő elbírálásban részesül. Valamennyi kategória számára a

tanfolyam időtartama alatt két modern idegen nyelv oktatását kell biztosítani. Az elért eredményről a nyelvoktatás keretében, illetőleg a vizsgával egy időben letett nyelvvizsgán adnak számot a résztvevők. A kiegészítő alapképzést nyújtó első tanfolyam tehát két egymással párhuzamos külön részre, tagozatra oszlik. Ezek:

A) Általános könyvtárosi ismeretek. E tagozat oktatását az ELTE könyvtárosszak biztosíthatná a legeredményesebben, s valamennyi szakkönyvtár (jogi, mezőgazdasági stb.) szakegyetemet végzett dolgozói egységesen kaphatnák.

B) Szaktudományi ismeretek. Lehetőleg az illetékes szakegyetemen folyják. Az enciklopédikus jellegű oktatás nem a hétköznapi gyakorlati kérdésekre irányul, hanem elsősorban a szaktudománynak a tudományok keretében elfoglalt helyét, fejlődési irányát stb. határozná meg. Természetesen a helyes arányokat, illetve a határt a tematika kidolgozásánál meg kell találni.

A két külön tagozat a második évben egybe fut össze. E második évfolyamon a résztvevők egységes szakkönyvtárosi képzést kapnak. E képzést a hálózati központ végzi, s az illető szaktudomány történetére, bibliográfiai ismereteire terjed ki elsősorban.

Az oktatás az egyetemi levelező oktatásnál kialakult formában történik.

A tanfolyam végén a hallgatók vizsgát tesznek. Az eredménnyel vizsgázottak oklevelet kapnak, és az „okleveles (mezőgazdasági, orvosi stb.) szakkönyvtáros” cím viselésére jogosultak. Meghatározandó volna, hogy a szakkönyvtárosi képzettség bizonyos helyek betöltésénél mennyiben kívánható meg, illetve mennyiben jelenthet előnyt. A tanfolyam – háromféle irányának megfelelően – három helyen folyik; a szakmai (mezőgazdasági stb.) és szakkönyvtárosi rész rendezői szerepét talán legjobb volna a szakmai hálózati központokra bízni. (Párhuzamosság esetén a két központ lehetőleg együttesen rendezze a tanfolyamokat. Ha a két hálózat egyike egyetemi könyvtár, gyakorlati szempontból – tanterem, előadók stb. – célszerűbb itt összefogni a képzést.) Az egyes szakmai tanfolyamok összefogását, illetve irányítását az Országos Könyvtárügyi Tanács képzési, továbbképzési szakbizottsága végzi.

Walleshausen Gyula

¹Ebben az esetben a tanfolyam e kategóriánál ugyanúgy 3 évig tartana, mint az alább következő 4. kategóriánál. Meggondolandó, nem lenne-e helyesebb a felvételi vizsga gondolatának elvetésével itt minden esetben a 3 év mellett dönteni.

Forrás: Magyar Könyvszemle 74. (1958/3) 287-289.

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2018. június 12.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Felelős szerkesztő: Török Beáta Tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229